

КУЛТУРНО–УМЕТНИЧКО ДРУШТВО „СТАНКО ПАУНОВИЋ“ НИС РНП

CULTURAL AND ARTISTIC SOCIETY "STANKO PAUNOVIĆ" NIS RNP

САНДРА ИЛИЋ, I разред, Гимназија „Урош Предић“ Панчево, Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“, Панчево

НИКОЛА КОНЕСКИ, мастер историчар, истраживач приправник на Институту за новију историју Србије, предавач и ментор у Регионалном центру за таленте „Михајло Пупин“, Панчево

РЕЗИМЕ: Овај истраживачки рад бави се Културно–уметничким друштвом „Станко Пауновић“ НИС РНП од његовог оснивања, до дан данас. Главни циљ овог рада био је да утврдимо који фактори су утицали на развој једног културно-уметничког друштва у прошлости, као и да утврдимо колика је била заинтересованост грађана за програм и рад овог друштва. За писање овог рада помогла нам је бројна стручна литература коју смо пронашли у Градској библиотеци у Панчеву, архивска грађа из Историјског архива у Панчеву и интервју. Од великог значаја била нам је монографија написана поводом 70 и 75 година од оснивања овог Друштва.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић“ НИС РНП, Панчево, XX и XXI век, Нематеријално културно наслеђе, народно стваралаштво, традиција, аматеризам

ABSTRACT: This research work deals with the Cultural and Artistic Society "Stanko Paunovic" NIS RNP from its foundation until today. The main goal of this work was to determine which factors influenced the development of a cultural and artistic society in the past, as well as to determine how much interest citizens had in the program and work of this society. In writing this paper, we were helped by numerous professional literature that we found in the city library in Pancevo, archival material from the Historical Archive in Pancevo, and an interview. Of great importance to us was the monograph written on the occasion of the 70th anniversary of the founding of this Society.

KEY WORDS: Cultural and artistic society "Stanko Paunović" NIS RNP, Pančevo, 20th and 21st century, Intangible cultural heritage, folk creativity, tradition, amateurism

УВОД

Овај истраживачки рад бави се историјом Културно-уметничког друштва „Станко Пауновић“ НИС РН Панчево од његовог оснивања до дан данас. Културно-уметничка друштва су удружења и групе које се првенствено баве извођењем традиционалних игара, песама и обичаја који су карактеристични за одређени регион, етничку групу или народ. Представљају најбројнији организациони облик аматеризма, нарочито у мањим срединама. Аматери су људи који се баве одређеном активношћу из љубави, задовољства или забаве, првенствено без потребе да им то буде професија. Поред тога, културно-уметничка друштва често реализују и друге културне програме, попут изложби, представа, радионица, предавања, као и семинара, који су усмерени на промоцију и очување нематеријалног културног наслеђа. У Србији су бројна и често су под покровитељством државних, регионалних и општинских институција. На располагању често имају своје просторије, костиме, финансијска средства за путовања и друге делатности које им обезбеђује оснивач или покровитељ.¹ Главни циљ овог рада био је да утврдимо који фактори су утицали на развијање једног културно-уметничког друштва у прошлости, такође и да утврдимо колика је била заинтересованост грађана за програм и рад овог Друштва. За писање овог рада помогла нам је бројна стручна литература коју смо пронашли у Градској библиотеци у Панчеву као и архивска грађа из Историјског архива у Панчеву. Од великог значаја била нам је монографија написана поводом 70 година од оснивања овог Друштва, коју је написао Дејан Трифуновић, уметнички руководиоц ансамбла овог Друштва, на основу разговора са некадашњим активним члановима и личне евиденције наступа. Такође, урадили смо и интервју са Дејаном Трифуновићем где смо сазнали како данас изгледа управа друштва, колико има секција, које награде су највише допринеле развоју друштва као и како изгледа једно теренско истраживање када се прикупљају ношње за одређену област. Истакао је да теренско истраживање захтева припрему, пре свега да се довољно сазна о области која се истражује, затим да се на терену интервјуишу саговорници, фотографишу ношње, снимају игре и песме, на основу чега се касније праве кореографије и ради реконструкција народних ношњи.

КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКА ДРУШТВА НА ПРОСТОРУ СРБИЈЕ У ПРОШЛОСТИ

Почеци аматеризма у народном стваралаштву могу се наћи у легендама и предањима из времена када се култура преносила с колена на колена. У XIX веку су створени услови за развој српске културе која укључује аматерске активности ослоњене на изворе народне културе и стваралаштва. У почетку су, јавно или у кућама, културно-уметничка друштва уз хорова и оркестре изводила своје програме. Први српски хорова су запевали најпре у данашњој Војводини (Панчеву 1838, Новом Саду, Вршцу...). Између два светска рата дошло је до потребе да се сеоска игра представи градској публици у свом аутентичном облику. Тада је препознат значај да се ова област традиције истражи, забележи и трајно сачува.²

¹ M. Vukanović, M. Milankov, *Kulturno-umetnička društva u Srbiji: stanje, izazovi i perspektive na početku treće decenije 21. veka*, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd, 2023, 5, https://zaprokul.org.rs/wp-content/uploads/2023/07/Vukanovic-i-Milankov_KUD_LAT_sa-grafikonima.pdf (10. 12. 2023); <https://www.plesnaskola.rs/kola-folklor/> (10. 12. 2023).

² V. Tapusković, *Amaterizam u kulturi*, Projekat Rastko, https://www.rastko.rs/isk/isk_30.html (16. 12. 2023); M. Шурбановић, *Аматеризам и фолклор - феномен, проблематика, локална пракса*,

Иако су културно-уметничка друштва широм данашње Србије настајала већ на прелазу из XIX у XX век, на бројности добијају после Другог светског рата, јер је њихово формирање подстицано у складу са настојањима Комунистичке партије Југославије да се уз политичку и друштвену револуцију изведе и културна револуција. Говорили су да је циљ рада на неговању народне игре, песме и музике је пре свега друштвено васпитање деце, развијање љубави према домовини и свом народу, као и богаћење друштвеног и забавног живота сваког од њих. Већ 1948. године формиран је Савет културно-просветних, а затим и културно-уметничких друштава, док је 1972. године оформљен Савез аматера Србије. Тада је наступила масовна миграција становништва из села у град, као и индустријализација друштва, па је самим тим промењени и стил живота. Тако фолклор постаје компромис између традиционалне културе и нове урбане свакодневнице. Распадом југословенске државе 1990-их година промењене су културне прилике, па се уместо релативно равномерно заступљеног идеолошког репертоара бивших република, културно-уметничка друштва окрећу сопственом програму.³

На простору Панчева, 1937. године основано је Културно-уметничко друштво „Абрашевић“ које је у своје редове окупљао раднике, ђаке, студенте као и напредне интелектуалце, усмеравајући њихов рад ка Комунистичкој партији.⁴ Делатност друштва одвијала се кроз музичку, драмску и шах секцију. Први јавни наступ одржан је 1. маја 1937. године на Ади на Дунаву, где је у част првомајске прославе изведен програм пропраћен борбеним радничким песмама.⁵ Поред њега, у Панчеву је 1948. године основано и Културно уметничко друштво „Станко Пауновић Вељко“ које је предмет нашег истраживања.⁶

ОСНИВАЊЕ КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКОГ ДРУШТВА „СТАНКО ПАУНОВИЋ“ НИС

РНП

Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић Вељко“⁷ основано је 3. марта 1948. године, као друштво железничара Панчева (Железничког чвора Панчево). Од тада негује уметничке вредности изворног народног фолклора, музике и песама. Друштво има својство удружења грађана у коме се добровољно удружују омладина и други грађани са циљем просвећивања и упознавања са културним тековинама наших народа. Један од оснивача и први председник друштва био је Родољуб Зестријан.⁸

Услови под којима је Друштво одвијало своје активности представљају битан фактор који је утицао на резултате рада. Друштво је имало своје просторије у згради бивше Техничке школе,

https://www.academia.edu/6489878/AMATERIZAM_I_FOLKLOR_fenomen_problematika_lokalna_praksa (16. 12. 2023).

³ Б. Ђурић, Р. Јанковић, *Српске народне игре*, ИП Просвета, одељење Просвета копродукција, Београд, 1991, 9; М. Шурбановић, *нав. дело*.

⁴ А. Вили, *Razvoj kulturno umetnickog drustva Abrašević u Pančevu (maturski rad)*, Pančevo, 1960, 9–11

⁵ М. Тодоровић, Ј. Дукуљев, *Куд „Абрашевић“ Панчево 1937-1977*, „Информатор“, 14, 1978, 7–13.

⁶ А. Вили, *нав. дело*, Pančevo, 1960, 9–11

⁷ Даље у тексту као „Друштво“; Станко Пауновић Вељко рођен је у селу Брестовац крај Неготина 1907. године, као четврто дете у сиромашној земљорадничкој породици. Погинуо је у броби против немачких фашиста 31. августа 1942. године на Фрушкој Гори, надомак села Раковац у Срему, за време непријатељске офанзиве. Проглашен је за народног хероја 25. октобра 1943. године, заједно са другим истакнутим борцима из Војводине. Одлука о проглашењу Станка Пауновића за народног хероја и Орден народног хероја, уручени су после завршетка рата његовој мајци.

⁸ Д. Трифуновић, *70 година КУД-а Станко Пауновић НИС – Рафинерија нафте Панчево*, КУД Станко Пауновић НИС-РНП, Панчево 2018, 1; Родољуб Зестријан је пре оснивања Друштва био шеф магацина.

али услед масовног повећања броја чланова, услови за рад нису били задовољени. Због тога Друштво 1959. године престаје са радом. Тек након шест година, јануара 1965. године је опет почело са радом, без својих просторија и средстава за рад. Због недостатка услова, почетак рада Друштва обележавају честе сеобе. Наиме, Друштво је првобитно радило у Удружењу студената, сали Ложионице, у Интернату на старој пијаци, у Гимназији и на крају у Музичкој школи, све до преласка у просторије Месне заједнице „Горњи град“.⁹

Поред истакнутих проблема у вези просторија, истиче се потешкоћа у опремљености за рад кроз потребне реквизите за активне чланове друштва, као што су ношње и разни инструменти потребни за секцију народног оркестра.¹⁰

Упркос свим проблемима, Друштво од самог почетка свог рада постиже успехе на свим наступима. Већ 1965. године Друштво је имало неколико свечаних концерата поводом разних празника, као што су Дан Републике, дан Младости и други. Напредовање друштва не може се само схватити кроз повећање броја активних чланова, већ и добијањем све веће пажње како код младих, тако и код старијих грађана, како радника у радним организацијама тако и свих осталих људи у институцијама и политичким организацијама града Панчева.¹¹

УПРАВА, ОРГАНИЗАЦИЈА И ФИНАНСИЈЕ ДРУШТВА

По статуту из 1966. године главни органи друштва били су: скупштина, управни, извршни и надзорни одбор друштва као и руководиоци секција. Скупштина друштва доноси годишњи оквирни план рада, мења и усваја статут друштва. Скупштина је пуноважна ако на њој присуствује више од две трећине чланова, а одлуке су пуноважне ако за њих гласа више од половине присутних чланова. Управа руководи радом секција између две скупштине, дужна је да најмање једном месечно одржи састанак на коме ће руководиоци секција поднети извештај о раду и проблемима. Надзорни одбор друштва врши преглед материјално-финансијског пословања друштва и о томе извештава скупштину. Руководиоци секција руководе радом секција и одговорни су за рад Управном одбору и скупштини.¹² Од тада, статут се мењао и прилагођавао законским условима. Данас су три главна органа Друштва: скупштина, председништво и уметнички савет Друштва.¹³

По самом оснивању Друштва, главни извори материјално-финансијских средстава су били: чланарине за активне чланове, приходи од одржаних концерата, донације од друштвено-политичких и привредних организација и помоћ секција Железничког чвора Панчево. Како би обезбедили ношње, инструменте и реквизите потребне за несметан рад секција, управа Друштва је доста пута тражила помоћ од Заједнице културе Панчева и од Општинског синдикалног Већа Панчева, али нису увек добијали довољан износ новца који им је био потребан. Покушаји да се успостави успешнија сарадња са Железницом нију дали никакве резултате, па је договорена сарадња са Рафинеријом нафте Панчево у циљу пружања подршке ансамблима овог Друштва. Од јануара 1977. године генерални спонзор постаје Рафинерија нафте Панчево, чији је назив додат имену Друштва. Сарадња између КУД-а „Станко Пауновић“ и Рафинерије нафте Панчево траје и данас и представља један од најдуготечнијих примера сарадње субјеката у области привреде и културе.¹⁴

⁹ Историјски архив у Панчеву, Фонд 624, Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић Вељко“ 1968–1977, кутија 1.

¹⁰ Исто.

¹¹ Д. Трифуновић, *нав. дело*, Панчево 2018, 7–11.

¹² ИАП, 624, кутија 1.

¹³ Интервју са господином Дејаном Трифуновићем, уметничким руководиоцем ансамбла овог Друштва, 26.03.2024.

¹⁴ Д. Трифуновић, *нав. дело*, Панчево 2018, 6.

СЕКЦИЈЕ И ЧЛАНОВИ ДРУШТВА

Делатност Друштва је од самог почетка рада била подељена на разне секције, како би рад био олакшан, организован и како би чланови могли да одаберу којим обликом народног стваралаштва ће се бавити. Почетак рада Друштва првобитно обележава рад само хорске и секције тамбурашког народног оркестра са солистима. Због наведених проблема, у почетку није било могућности да се делатност Друштва прошири на више секција, због чега и број чланова није био велики. Од преласка у просторије Месне Заједнице „Горњи град“ 1967. године, почиње убрзани развој Друштва и стварају се услови за оснивање нових секција. Тада су основане фолклорна, рецитаторска и драмска секција. Бројност активних чланова са порастом броја секција се знатно повећава. Најбројнија секција јесте хорска, која је 1969. године достигла број од чак 60 активних чланова, што је за тај период био веома велики број заинтересованих. Фолклорна секција, која је у почетку била подељена у две групе, укупно је бројала 40 активних чланова. Одмах након фолклорне, драмска и рецитаторска секција састојале су се од 30 чланова. Секција народног оркестра и соло певача није била толико бројна, садржала је свега 18 чланова, али је од самог почетка постизала велике успехе. Број од 148 активних чланова тада је био веома значајан за даљи развој Друштва. Рад секција је од самог почетка давао велике резултате и успехе на фестивалима због чега су добијале све већу пажњу грађана.¹⁵

Из године у годину број секција се повећавао, али број активних чланова се није значајно мењао. За 1970. годину се бележи пад активних чланова на 129, упркос оснивању нових секција. Тада је основана пионирска група игара, која се састојала од 26 активних чланова, док се тамбурашки народни оркестар поделио на две секције.¹⁶

Хорска секција је била најбројнија све до 1976. године, када је делатност Друштва сведена на свега три секције: фолклорну, музичку и секцију народних певача. Тада су групе биле бројније и укупан број активних чланова био је између 150 и 200. Фолклорна секција, која је тада била најбројнија, састојала се од три групе: прве, припремне и пионирске. Свака група имала је посебног стручног руководиоца који је био задужен и одговоран за рад групе. Битан помак у раду Друштва представља покретање школе фолклора 1993. године, на иницијативу Милана Вујновића, тадашњег уметничког руководиоца, која представља непресушан извор талената. Наредних година, Друштво је напредовало кроз исте секције, мењао се само број група у склопу фолклорне секције услед повећања броја активних чланова.¹⁷

У разговору са Дејаном Трифуновићем, дугогодишњим уметничким руководиоцем ансамбла овог Друштва, сазнајемо да се највећи број активних чланова везује за период од 2000. године до данас. Данас Друштво броји 550 активних чланова и свој рад одвија кроз 14 играчких ансамбала, од фолклорног забавишта до ансамбла ветерана, народни оркестар, тамбурашки оркестар, школу фруле, школу тамбуре, школу свирања на кавалу, мушку и женску певачку групу и радионицу за реконструкцију народних ношњи.¹⁸

¹⁵ ИАП, 624, кутија 1.

¹⁶ Исто.

¹⁷ Д. Трифуновић, *нав. дело*, Панчево 2018, 5.

¹⁸ Интервју са господином Дејаном Трифуновићем, уметничким руководиоцем ансамбла овог Друштва, 26.03.2024.

НАГРАДЕ, ДОСТИГНУЋА И ТУРНЕЈЕ У ЗЕМЉИ У ИНОСТРАНСТВУ

С обзром на уметност коју ово Друштво негује а која је уткана у менталитет нашег народа, показало се да су интерпретације ове уметности радо прихваћене од најширијих маса, како у Земљи тако и у иностранству.¹⁹

Прво гостовање ансамбла, ван граница Југославије, било је у Гдањску у Пољској 1972. године. Исте године ансамбл из Гдањска узвратио је пријатељску посету Панчеву. Велики успех остварен је и на сусретима културно-уметничких друштава железничара Југославије у Книну, освајањем првог места. У неизбрисивом сећању играча остале су турнеје по Грчкој 1977. године, Румунији и граду Решици 1980. године. У том периоду ансамбл је гостовао широм СФРЈ²⁰: Неготину, Јабуци код Пријепоља, Куманову, Книну, Дрвару, Сијековцу, Госпићу, Љубљани, Биограду на мору...²¹

Осамдесетих година фолклорни ансамбл и народни оркестар одлазе на неколико веома успешних турнеја: 1985. године Румунија, 1989. године Чехословачка (освојено 1. место и награда за најбољу кореографију на Фестивалу за извођење Врањске свите), Белгија, Холандија и СССР.²²

Почетком деведесетих година КУД свој уметнички програм представља у Италији, Швајцарској и Холандији. Настављена су и подтовања шитом СФРЈ: Решетари Биоград, Пакоштане, Сисак, Куманово, Умаг, Сијековац, Банатски Карловац, Пландиште, Београд...²³

Од 2000. године уследила су учешћа у програмима најзначајнијих фестивала у Србији: Бемус у Београду, Вуков сабор у Тршићу, Хомољски мотиви у Кучеву, Сабору народног стваралаштва Србије у Тополи, Вршачки венац у Вршцу, Црноречје у песми и игри у Бољевцу... Ансамбл је такође учествовао и у програмима међународних фестивала у Пољској, Грчкој, Румунији, Словачкој, Чешкој, Белгији, Италији, Аустрији, Швајцарској, Мађарској, Бугарској, Енглеској, Канади, Турској, Тунису, Хрватској, Словенији, Црној Гори, Македонији, Шпанији, Португалији, Босни и Херцеговини и Русији.²⁴

Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић“ НИС РНП награђивано је златним плакетама у свим старосним категоријама, на фестивалима од покрајинског и републичког значаја, као и на међународним фестивалима. Од самог оснивања до данас, ово Друштво је освојило укупно 90 златних, 9 сребрних и 6 бронзаних плакета са покрајинских и републичких фестивала, као и два прва, једно друго и два трећа места на међународним фестивалима.²⁵

¹⁹ Д. Трифуновић, *нав. дело*, Панчево 2018, 7.

²⁰ Социјалистичке Федеративне Републике Југославије

²¹ ИАП, 624, кутија 1.

²² Савез Совјетских Социјалистичких Република

²³ Д. Трифуновић, *нав. дело*, Панчево 2018, 7.

²⁴ Исто.

²⁵ Д. Трифуновић, *75 година КУД-а Станко Пауновић НИС – Рафинерија нафте Панчево*, КУД Станко Пауновић НИС-РНП, Панчево 2024, 12.

ЗАКЉУЧАК

На крају самог истраживања ове теме и писања истраживачког рада, дошли смо до бројних закључака који нам помажу да боље разумемо положај овог Културно-уметничког друштва данас. Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић Вељко“ основано је 1948. године, у јако тешким условима и без пуно финансијских средстава. Друштво је имало своје просторије у згради бивше Техничке школе, али услед масовног повећања броја чланова, услови за рад нису били задовољени, због чега је Друштво морало да престане са радом 1959. године. Тек након шест година, јануара 1965. године је опет почело са радом, без својих просторија и средстава за рад. Због недостатка услова, почетак рада Друштва обележавају честе сеобе. Наиме, Друштво је првобитно радило у Удружењу студената, сали Ложионице, у Интернату на старој пијаци, у Гимназији и на крају у Музичкој школи, све до преласка у просторије Месне заједнице „Горњи град“ када почиње убрзани развој Друштва и масовно повећање броја активних чланова услед оснивања нових секција. Статут Друштва се од оснивања мењао и прилагођавао законским условима. При оснивању, главни органи били су: скупштина, управни, извршни и надзорни одбор друштва као и руководиоци секција, док данас три главна органа представљају: скупштина, председништво и уметнички савет Друштва. По самом оснивању Друштва, главни извори материјално-финансијских средстава су били: чланарине за активне чланове, приходи од одржаних концерата, донације од друштвено-политичких и привредних организација и помоћ секција Железничког чвора Панчево. Покушаји да се успостави успешнија сарадња са Железницом нију дали никакве резултате, па је договорена сарадња са Рафинеријом нафте Панчево у циљу пружања подршке ансамблима овог Друштва. Од јануара 1977. године генерални спонзор постаје Рафинерија нафте Панчево, чији је назив додат имену Друштва. Сарадња између КУД-а „Станко Пауновић“ и Рафинерије нафте Панчево траје и данас и представља један од најдуготрајнијих примера сарадње субјеката у области привреде и културе. Број секција и група у оквиру фолклорне секције се често мењао услед промене броја активних чланова, а данас постоји чак 14 играчких ансамбала, од фолклорног забавишта до ансамбла ветерана, народни оркестар, тамбурашки оркестар, школу фруле, школу тамбуре, школу свирања на кавалу, мушку и женску певачку групу и радионицу за реконструкцију народних ношњи. Највећи број активних чланова бележи се за период од 2000. године, а данас износи 550. С обзром на уметност коју ово Друштво негује а која је уткана у менталитет нашег народа, показало се да су интерпретације ове уметности радо прихваћене од најширијих маса, како у Земљи тако и у иностранству. Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић“ НИС РНП награђивано је златним плакетама у свим старосним категоријама, на фестивалима од покрајинског и републичког значаја, као и на међународним фестивалима. Ово Друштво је до данас освојило укупно 90 златних, 9 сребрних и 6 бронзаних плакета са покрајинских и републичких фестивала, као и два прва, једно друго и два трећа места на међународним фестивалима.

СПИСАК КОРИШЋЕНИХ ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ

Интернет садржај:

- https://zaprokul.org.rs/wp-content/uploads/2023/07/Vukanovic-i-Milankov_KUD_LAT_sa-grafikonima.pdf
- <https://www.plesnaskola.rs/kola-folklor/https://sites.google.com/site/herodotistorija/home/8-razred/drugi-svets/posledice-rata>
- https://www.rastko.rs/isk/isk_30.html
- https://www.academia.edu/6489878/AMATERIZAM_I_FOLKLOR_fenomen_problematika_lokalna_praksa

Архивска грађа:

- Историјски архив у Панчеву, Фонд 624, Културно-уметничко друштво „Станко Пауновић Вељко“ 1968-1977, кутија 1.

Усмени извори:

- Интервју са господином Дејаном Трифуновићем, уметничким директором Друштва, 26.03.2024.

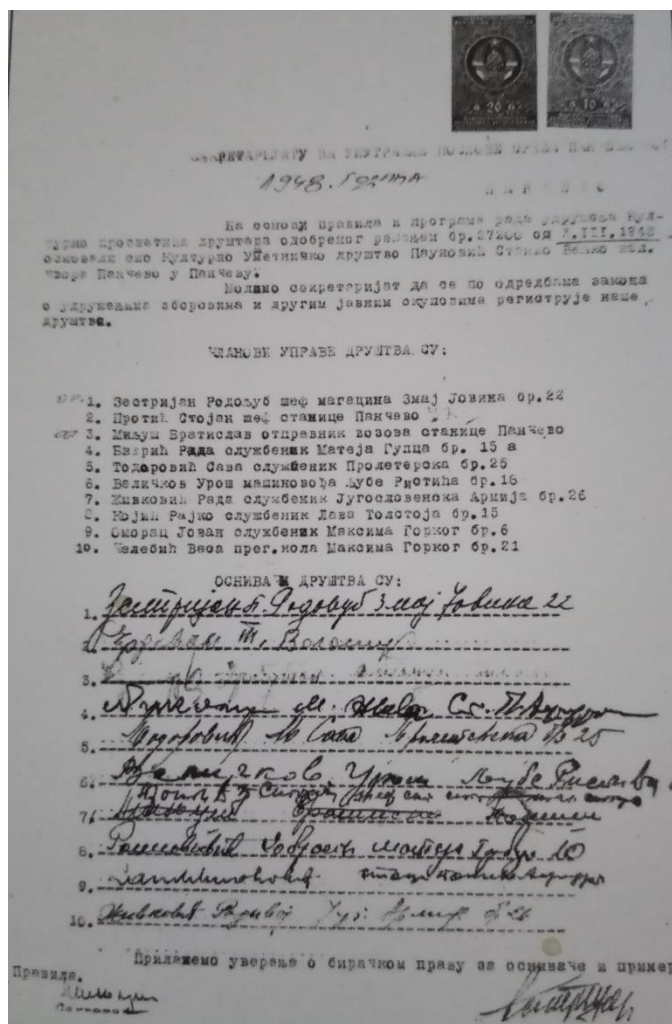
Литература:

1. A. Vili, *Razvoj kulturno umetnickog drustva Abrašević u Pančevu (maturski rad)*, Pančevo, 1960.
2. M. Vukanović, M. Milankov, *Kulturno-umetnička društva u Srbiji: stanje, izazovi i perspektive na početku treće decenije 21. veka*, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd, 2023
3. Б.Ђурић, Р. Јанковић, *Српске народне игре*, ИП Просвета, одељење Просвета копродукција, Београд, 1991.
4. М. Тодоровић, Ј. Дукуљев, *Куд „Абрашевић“ Панчево 1937-1977*, „Информатор“, 14, 1978.
5. Д. Трифуновић, *70 година КУД-а Станко Пауновић НИС – Рафинерија нафте Панчево*, КУД Станко Пауновић НИС-РНИП, Панчево 2018.
6. Д. Трифуновић, *75 година КУД-а Станко Пауновић НИС – Рафинерија нафте Панчево*, КУД Станко Пауновић НИС-РНИП, Панчево 2024.

ЗАХВАЛНОСТ:

На крају, желела бих да се захвалим свима који су ми пружили несебичну подршку и помоћ својим саветима, сугестијама и критикама, и тиме допринели квалитету мог рада. Пре свега то је мој ментор Никола Конески. Такође велику захвалност дугујем запосленима у Градској библиотеци у Панчеву, као и запосленима у Историјском архиву у Панчеву који су ми помогли при проналажењу литературе и извора. Велику захвалност дугујем Дејану Трифуновићу на издвојеном времену.

ПРИЛОЗИ

Слика 1: Списак оснивача Друштва

Слика 2: Први лого Друштва

Слика 3: Ансамбл на првој турнеји. Пољска, Гдањск 1972. године

Слика 4 и 5: Играчи у шумедијској и посавској народној ношњи у Делиблатској пешчари из фото албума Љиљане Јошавић Крстић, дугогодишње чланице Друштва.

Слика 6: Ансамбл у Пољској, Закопане

Слика 7: Ансамбл у Француској, Дижон 1973. године

Слика 8: 11. Фестивал фолклорних ансамбала Србије у Пожаревцу

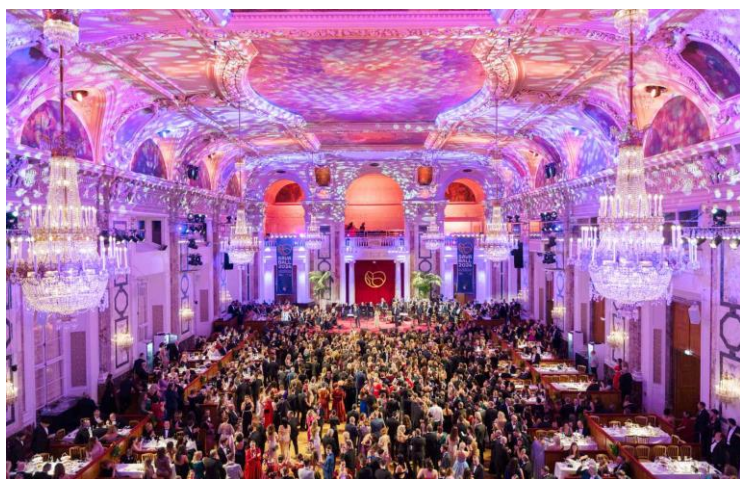
Слика 9: Женска певачка група у Русији

Слика 10: Женска певачка група на 10. Етно Гласу у Панчеву

Слика 11 и 12: Ансамбл виших разреда на 61. Музичком фестивалу деце Војводине, игре из Ђердапског подунавља, златна плакета

Слика 13 и 14: Први извођачки ансамбл и ансамбл ветерана на 25. Светосавском балу у Бечу, 2023. године

Слика 15: лична фотографија са 25. Светосавског бала у Бечу

Слика 16: лична фотографија са Дечијег концерта у Панчеву, 2022. године